

مقدمه

معلمان علاقه‌مند به تدریس دوست دارند مخاطبشان با نگاهی پرسشگر و سرشار از انرژی در کلاسشان حاضر شوند. آنان تدریس را جریانی دوسویه می‌بینند و پویایی کلاس خود را در گرو علاقه‌مندی دانش‌آموزان به مفاهیم کتاب می‌دانند و از هر ابزاری برای ملموس کردن مفاهیم ارائه‌شده بهره می‌برند. بی‌گمان یکی از این ابزارها بهره‌گیری از دیده‌ها و تجربیات معلم در محیط واقعی است، لذا معلمان کوهنورد و طبیعت‌گرد به‌گونه‌ای مؤثرتر می‌توانند از این ابزار بهره ببرند.

انتشار مطلبی با عنوان «معلمان کوهنورد» در شماره ۱۱۹ مجله رشد، بازخورد قابل توجهی در بین دبیران جغرافیا داشت. تماس‌های دبیران کوهنوردی که در جریان فراخوان اولیه قرار نگرفته بودند ما را بر آن داشت تا در این شماره به معرفی این دبیران و ارائه دیدگاه‌های آنان در ارتباط با تأثیر کوهنوردی در تدریس جغرافیا بپردازیم.

معلمان کوهنورد ۲

حوری قاهری

سرگروه جغرافیای شهر تهران

فاطمه ابوطالبی، دارای

مدرک کارشناسی جغرافیای طبیعی و دبیر جغرافیا و زمین‌شناسی در بخوار با بیست سال سابقه خدمت.

سال‌های زیادی است که کوه می‌روم، ولی سه سال است که به‌صورت مستمر به آن مشغولم. هر هفته داخل استان اصفهان کوهنوردی

می‌کنم و آخر هفته در قله‌های اطراف. در ایران به قله‌های زیادی صعود کرده‌ام، از جمله به تفتان که واقعاً دهانه آتش‌فشانی‌اش که از آن گوگرد بیرون می‌آید، زیباست. من در گذشته کلکسیون درد و بیماری داشتم، ولی وقتی دل به کوه زدم، تمام آن‌ها از من فراری شدند. من سلامتی روح و جسمم را مدیون کوه می‌باشم. علاوه بر آن در تدریس مطالب جغرافیایی، چون آن‌ها را لمس کرده‌ام با تمام وجود آن‌ها را تدریس می‌کنم؛ چون مطالب از دل برآید لاجرم بر دل نشیند. البته من دوست دارم در تدریس این دو درس دانش‌آموزان را به محل ببرم و آموزش عملی باشد. برای این کار بیشتر آن‌ها را به اردو می‌برم، ولی از لحاظ امنیت جانی برای دانش‌آموزان مشکل است. در پایان از همه همکاران درخواست دارم برای سلامتی خودشان به این ورزش بپردازند.

قله دماوند نماد جغرافیای ایران

عباس خدادادی،

فوق لیسانس جغرافیا با ۱۸ سال سابقه تدریس، فارغ التحصیل از دانشگاه تهران مرکز، ساکن استان البرز، ساوجبلاغ (هشتگرد)

از سال ۷۸ طبیعت گردی و کوهنوردی حرفه ای را آغاز کردم. قله های مهم ایران، برخی بیابان ها، برخی دره ها و

بعضی از غارها را از نزدیک دیده ام.

قطعا کوهنوردی و طبیعت گردی در تدریس جغرافیا و زمین شناسی بسیار اثر دارد، چرا که بسیاری از دبیران، گسل ها، شکستگی ها و سایر ویژگی ها را ندیده اند و تنها شناختی نظری دارند، اما دانش تجربی ندارند. در مورد مسائل آب و هوا نیز همین گونه است، بلکه مسائل آب و هوا بسیار مهم تر از سایر مطالب است. شناخت مسائل طبیعی بدون مطالعات میدانی آن هم در مورد درس جغرافیا امکان پذیر نیست، هرچند که درس جغرافیا در کلاس های درس مهجور مانده، زندانی دیوار و کلاس است.

صدیقه دلفانی،

کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دارای مدرک لیسانس دانشگاه تهران و فوق لیسانس دانشگاه تهران مرکز با ۲۶ سال سابقه تدریس.

هرکس از رفتن به کوه و طبیعت هدفی یا بهتر بگویم آرمانی دارد. من به عنوان یک

دبیر جغرافیا، علاوه بر تقویت نیروی بدنی و فکری، به خویشتن خویش نیز واقف می شوم. من هر هفته با تمامی مشقات و سختی ها احساس سبک بالی می کنم و با ذهنی باز نسبت به دانسته هایم از علم جغرافیا در فضایی تنگاتنگ با محیط پیرامون ارتباط برقرار می سازم. آنچه هر هفته تدریس می کنم عیناً آن را نظاره می کنم و با دیدی بازتر و ملموس تر و با کنکاشی عمیق به بازنگری فضای پیرامون می پردازم. اغراق نیست اگر اعتراف نمایم آنچه سال ها در کتاب های درسی خوانده و تدریس کرده ام در شکوه کوهستان به طور واقعی و نه مجازی یا در خیال، بلکه کاملاً محسوس و قابل رؤیت و در بطن خلقت و در فرازاها و فرودها به صورت عینی می بینم و مدهوش آن می شوم. پر واضح است که این احساس صادقانه و موشکافانه چگونه می تواند در تدریس آثار شگرف و واقعی داشته باشد. من همچون یک راوی صادق می گویم آنچه را که شاهدش بوده ام برای دانش آموزانم بازگو کنم.

علیرضا حقگو،

فوق لیسانس جغرافیای انسانی با گرایش شهر و روستا و دبیر آموزش و پرورش منطقه ۵ تهران.

صعود به قله دماوند، بلندترین کوه ایران، خاورمیانه و بلندترین قله آتشفشانی آسیا برای من جالب بود. دیدن کوه آتشفشانی نیمه فعال که گازهای گوگرد از

آن خارج می شود و اولین آثار طبیعی ایران و محلی که فریدون در آنجا ضحاک را به بند کشید، آن قدر جذاب بود که در کلاس درس از مصائب و زیبایی هایش برای دانش آموزان بگویم و شوق و اشتیاق آنان برای کوهنوردی و لذت مطالعه جغرافیا را بینم تا ارتباط مشاهده عوارض طبیعی و جغرافیا را بیشتر درک کنند.

زهره حکمتیان،

کارشناس ارشد جغرافیای طبیعی، فارغ التحصیل کارشناسی از دانشگاه تبریز و کارشناسی ارشد از دانشگاه آزاد اسلامی شهر ری، سال ۷۵.

به یاری خداوند افتخار می کنم که ۲۴ سال در آموزش و پرورش مشغول به

کارم. هم اکنون علاوه بر تدریس، افتخار همکاری با پژوهشگاه را در سمت سرگروهی جغرافیای استان همدان دارم.

امروزه یکی از مؤثرترین روش های آموزش، فراهم کردن شرایطی است که دانش آموزان با مشاهده مستقیم بتوانند به صورتی کاربردی دانش جغرافیا را تجربه کنند. کوهستان بهترین منبع برای کشف بسیاری از مفاهیم جغرافیا است.

همچنین برای فتح قله مسیرهای مختلفی وجود دارد که با چشم اندازهای بسیار متنوع خود، انسان را در آرامش، پرواز خیال و حس خوب زیستن غرق می کند.

دانش آموزان با انرژی ای که از طبیعت و معلم جغرافیا و جمع دوستان خود در دل طبیعت می گیرند، انگیزه بیشتری برای رسیدن به هدف نهایی و فتح قله دارند و تمامی تلاش ما برای آموزش آیندگان کشورمان همین رسیدن هاست...

مسعود علایی، معلم

جغرافیا و مشغول به تدریس در شهرستان سقز، دارای مدرک کارشناسی جغرافیای شهری و ارشد از دانشگاه زنجان، فعال محیط زیست و علاقه‌مند به طبیعت‌گردی و کوهنوردی.

طبیعت‌گردی و کوهنوردی در پیچه‌های واقعی، عینی و

ملموس پدیده‌های جغرافیایی را بر جغرافی‌خوان و جغرافی‌دان می‌گشاید و می‌تواند در جریان یاددهی - یادگیری مفاهیم جغرافیایی بسیار مؤثر واقع شود.

ابراهیم محی‌الدینی،

لیسانس جغرافیا، معلم آموزش و پرورش شهرستان مهاباد با بیش از ۳۰ سال تجربه آموزش جغرافیا و بیست و دو سال عضویت در تیم کوهنوردی مهاباد.

یکی از مهم‌ترین آثار کوهنوردی در تدریس جغرافیه آموزش حفظ محیط‌زیست و زیبایی‌های طبیعت و نیز صرفه‌جویی در

بهره‌داری از منابع طبیعی در راستای تحقق اهداف توسعه پایدار است.

معصومه زین‌ساز،

متولد ۱۳۴۶ ساکن ارومیه.

۱۲ سال است که مشغول

کوهنوردی هستم و سه سال

است که به شکل حرفه‌ای

کوهنوردی می‌کنم. این کار به

من در تدریس خیلی کمک

کرده است و مخصوصاً در تدریس

جغرافیای استان می‌توانم به

شاگردانم تجسمی از منطقه محل زندگی‌شان بدهم و به آن‌ها در درک

مطالب درسی کمک فراوان کرده و علاوه بر آن در امید به زندگی و

انگیزه طبیعت‌گردی برای آنان بسیار مؤثر باشم. شما در هر سنی

می‌توانید گام‌های مؤثر در زندگی داشته باشید و کیفیت کلاس‌های

درس را بالا ببرید خدا را شاکرم به خاطر توان کوهنوردی که دارم و از

شما به خاطر انعکاس مطالب نیز متشکرم.

محمد عزیزی، سرگروه

آموزشی جغرافیای استان ایلام،

دانش‌آموخته کارشناسی ارشد

جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری در

سال ۱۳۸۰ از دانشگاه شهید

بهشتی با ۲۶ سال سابقه تدریس

به عنوان معلم جغرافیا.

هدف آموزشی جغرافیا در

کوهنوردی، ورزش و سلامتی،

آشنایی با طبیعت زیبای

کبیرکوه، آشنایی با محدودیت‌ها

و توان‌های زیست‌محیطی منطقه، تعیین یک مسیر بازدید علمی

دانش‌آموزی و آشنایی با مهارت‌های جغرافیایی (عکاسی و نقشه‌خوانی

مسیر و استفاده از GPS در مسیر یابی) است.

